

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, a fer la pàtria diu-na?
 CAL RIEL ALOMAR
 Redacció i Administració: Viladomat, 108 (Impremia)
 Apartat de Correus, 757 - BARCELONA

Contra la vida cara. - Contra la baixa dels jornals

Obrer, defensa't! - Obrer, uneix-te!

Davant de la qüestió

Intervinc en aquesta enquesta sobre la baixa dels salaris i la puja del preu de les subsistències en una forma que probablement no interessarà a ningú.

En els nostres medis totes les campanyes periodístiques que no tenen una expressió una mica brutal i un pensament primitiu no tenen èxit. Nosaltres, els que redactem aquest periòdic amb alguna cosa més que amb un simple esforç muscular per expandir les potències, som titllats de persones massa enlairades. Nosaltres que creim que el problema social és alguna cosa més que un joc de cops i contra cops i que sabem que no hi ha efecte sense causa i ens agrada enfondir tan com podem en el coneixement de les causes, no tenim la popularitat que tindriem si ens creguéssim que la cosa més important es eridrar a tota hora amb la cara encesa contra el burgès i predicar el miracle que l'ha de perdre.

Com que no espero res del miracle, tant si es tracta del miracle dels sants com si es tracta del miracle de les teories utopistes i arcadianes, com que m'agrada cercar a les coses humanes explicacions humanes, ja em permetran els lectors de fer algunes consideracions, defugint el costum, no gaire líriques, més aviat materials sobre aquesta qüestió tan material com és la puja del preu de les subsistències i la baixa del salari.

Aquesta qüestió, com totes les que es plantegen entre el capital i el treball, és plena de prejudicis d'apriorismes inspirats per l'egoïme de les dues parts que no deixen veure el problema amb tota claretat. Jo comprenc que els burgesos que s'han d'aguantar com poden en un règim d'injustícies, que tenen mala pesca al teler, es defensen com ho fan, servint-se de la falsetat estudiada i del sofisme brillant que sembla que els dongui la raó; però els obrers, que no tenim necessitat de tot això, que només descobrint la veritat nua dels fets ja ens carreguem de força moral, francament cree que més aviat ens perjudica l'adoptar certs arguments que sembla que distressin la veritat. Certs arguments moralment fluïxos que posem en el lloc dels arguments forts que neixen de la realitat.

La qüestió es planteja d'aquesta manera:

Segons els burgesos

Tesi burgesa: La puja dels salaris influeix en el preu de les coses, augmentant el seu valor líquid. Perquè els salaris, que són el preu de la mà d'obra, constitueixen el principal element del preu de cost de totes les coses. Quan un hom es sorpren dels alts preus de la construcció de cases o de l'impressió de llibres hauria de tenir en compte els salaris dels palletes o dels tipògrafs.

La puja dels salaris pot també influir en els preus de les coses si es té en compte que aquella puja augmenta la demanda. Si els salaris pujen la quantitat de moneda que hi ha en el mercat augmentarà i aquest augment de moneda que circula ha de portar una alça proporcional en els preus; fins el moment que la puja dels salaris serà absorbit per aquella puja dels preus.

Posada la qüestió en aquesta forma el patró no té cap escrúpul en dir: Si voleu que s'abaixin els preus de les coses no s'ha de fer res més que rebaixar els jornals. Recordeu que a l'any 1913 si les coses no eren tan cares com avui els salaris no eren tampoc tan alts. La queixa del que diu: avui guanyo més diners que abans però el pa i l'oli i la carn i les patates i la roba em costen més cars, sembla que li donguin la raó.

Fins aquí arriba la tesi burgesa. Aquesta tesi evidentment es limita a relacionar el preu de la mà d'obra amb les seves més elementals necessitats de nutrició i subsistència. Si a l'any 1913 el treballador vivia mal menjat i mal vestit en 1925 ha de viure de la mateixa manera o pitjor. La tesi burgesa, que tanca de cop el pas a tota mena de millorament, representa l'estabilització de la misèria. Pel burgès, mentre la mà d'obra no es paralitzi, mentre la màquina humana funciona ja en té prou. Ell hi posa just el lubricant perquè la màquina no es rovelli i no es trenqui; i no es preocupa de res més. Mentrestant sobre aquestes bases inhumanes ell hi aixecarà la seva indústria i el seu negoci i obtindrà uns beneficis immorals. Però segons la tesi burgesa, de tot això el treballador no n'ha de saber res. El treballador ha d'ésser sord, cec i dòcil com un instrument o com una màquina.

Però si el patró relaciona el preu de la mà d'obra amb les necessitats de l'obrer excluint tota relació amb l'indústria, no és pas perquè cregui que aquestes necessitats han d'ésser les reguladores dels salaris. En definitiva el salari, essent el preu de la mà d'obra és regulat, com el preu de tota mercaderia o de tot servei, per la llei de la oferta i de la demanda.

La nostra tesi

La tesi obrera diu: La causa de la puja dels salaris és l'encariment de la vida. Aquesta tesi té unes defenses molt clares i incontrovertibles.

Fixem-nos en un doble fenomen que arreu del món s'ha pogut comprovar: primer, que l'encariment de la vida precedeix la puja dels salaris; segon, que la progressió dels salaris es regularment més feble i més lenta que la puja dels preus.

Si com diu la tesi burgesa, la vida cara fos una conseqüència de la puja dels salaris, aquesta puja dels salaris hauria de produir-se abans que l'augment dels preus, per la raó senzilla que la causa ha de precedir a l'efecte. Doncs bé, la realitat ens demostra tot el contrari, o sigui que la puja dels preus de les coses precedeix la puja dels jornals.

Aeudim a dades concretes.

Les estadístiques publicades pel Ministeri del Treball, que tinc a la mà em premeten de basar les meves afirmacions de la següent forma:

A Barcelona, a l'any 1914 (partint del coeficient de 1913 posat a 100) l'índex era de 92,2 per cent pels salaris i de 107,7 per cent pel cost de la vida.

A 1917, l'índex era de 110,6 per cent pels salaris i de 145,4 per cent pel cost de la vida.

A 1920, l'índex era de 170,9 per cent pels salaris i de 202,6 per cent pel cost de la vida.

Reportem, com és natural les xifres dels índex corresponents als moments de variació més sensible.

Del 1920 fins el mes d'abril darrer, sempre segons les estadístiques, el cost de la vida no sofreix variacions tan sobtades i els salaris augmenten llenguerament. Però la desproporció entre els preus i els salaris continua essent considerable.

De mig any ençà, el període senyalat per la disminució progressiva dels salaris, mentre s'apugen els queviures, ens porta a una situació desconeguda des de molts anys.

Les causes: les unes són generals per tota l'economia europea i les altres són particulars de l'economia de l'Estat espanyol. Per aquesta raó, a Madrid i altres capitals espanyoles els índexs de preus i de salaris, amb algunes diferències, són semblants als de Barcelona. A les poblacions petites i al camp els índexs com és natural, són més baixos.

Estadístiques europees

Amb referència als altres països europeus considero interessant de reproduir les següents dades, tretes de les estadístiques oficials:

A França, de 1911 a 1916, l'índex dels articles de primera necessitat s'apuja en un 45 per cent. Mentrestant els salaris creixen en un 22 per cent (homes) i en un 16 per cent (dones). En el mes de febrer de 1924 els preus dels articles es multipliquen per quatre i una fracció. En aquest mateix temps ningú podrà dir que els salaris s'hagin quadruplicat.

A Anglaterra, de 1914 a 1916, els queviures havien doblat exactament el preu; el salari va pujar-se en un 70 per cent.

A Alemanya, en un període de durant la guerra 1916-1918, els salaris augmenten en un 50 per cent i els preus en un 120 per cent.

A Italia, de 1914 a 1917, els salaris progressen en un 30 per cent i els preus en un 155 per cent. En aquest país es considera que del 1914 al 1924 el cost de la vida és set vegades més creuent; en canvi la retribució de la mà d'obra solament ha quadruplicat.

Conclusió

Després de les dades que acaben de reportar, tretes totes de estadístiques fetes no pas per cap organisme obrer, al qual algú podria atribuir-li inexactituds tendencioses, sino pels mateixos funcionaris dels Estats burgesos, no es pot pas dir que sigui la puja dels salaris la causa de l'encariment de les coses.

Els treballadors en sa major part viuen més malament avui que en 1914.

Les causes d'aquest estat de coses que ja he dit que eren de diverses categories no són pas de fàcil exposició en l'espai d'un article.

Podem, però, senyalar la política que es segueix a casa nostra en els tractats de comerç, la qual ha estat motiu d'escàndol més d'una vegada. Alguns elements gestors d'aquests tractats, defensors verbals de l'unitat política de l'Estat que representen, quan és l'oportunitat, sembla que no es recordin tan sols de l'unitat econòmica, la qual és la que haurien de començar de tenir en compte. Hi han tractats de comerç tan desastrosos per la nostra economia que necessàriament fan dubtar de la bona fe dels que els han gestionat.

La crisi de treball és una conseqüència d'aquesta política.

Altrament sota la tutela de l'Estat, principalment d'un quant temps en aquesta part, han anat creant-se, avui un i demà un altre, una sèrie de monopolis, que porten com a conseqüència immediata un encariment d'articles i de serveis.

Els trusts i els consorcis i els sindicats d'industrials i banquers troben també sota l'ombra oficial tot el tracte benivolent que necessiten per portar a terme els seus projectes, que després ens encareixen la vida. Avui el poble no veu res ni fiscalitza res. Tot resta a les mans de quatre privilegiats.

Hi ha encara la rapacitat insaciable dels intermediaris, a la qual no s'aconsegueix posar límit. Si, com queda demostrat, a cada etapa el salari és inferior al preu de la vida, es principalment l'intermediari qui es beneficia d'aquesta diferència.

Podria estendre en aquest punt i parlar encara d'alguns prejudicis i errors molt abundants en els nostres medis referents a les causes de l'encariment de la vida, per intentar de desfer-los. Ho faré un altre dia.

MARIUS VIDAL.

Carnet d'un heterodox

LA MORT III

—I ningú de nosaltres morir voldria?

—Poca-solta que tenim i res més.

—Perquè?

—Perque caldria l'heroisme de voler morir.

—Lapidària frase! Jo la posaria en una llapidera anunciadora d'un nou vermuth a base de brou de gallina.

—Com estàs amarrat a la vida, escèptic!

—No en dubto gota. Em vols dir que fem morts?

—Realitzem l'ideal.

—En tot cas és un ideal pel que no hi tenim massa vocació.

—Perque som en les tenebres.

—M'esgarrires. Però amb tanta d'electricitat hi veig bé.

—Materialista!

—Ja! Vet aquí vostre recurs màxim, senyors fumistes. De seguida que hom parla naturalment, cau en l'afrosa balma del materialisme.

—És que ha mort, en vostres mans, és una cosa insuportablement amarga, tristíssima, que glaça la sang d'espant.

—I per això tenim la poca solta de no voler morir nosaltres—oi noi? Qui ho havia de dir!—Vosaltres els que, morint, realitzeu un ideal; vosaltres que tot just morts, ja aneu a un cel de correguda; vosaltres, per a qui, la mort, és una magnífica estació de torna on mu-

den els misèrrims pàrracs de la barroera carn, per a vestir les diamantines vestidures del pur esperit; vosaltres que considereu la mort com el pas definitiu cap a la vida eterna, o eixebrats inconseqüents, la trobeu amarga i tristíssima i glaçadora d'espant! — Si us serà cara aquesta vida tan calumniada!

—No, no és que ens sia cara aquesta vida. És que morir, miraho com vulguis, morir és horrible.

—Curiosíssima ocurrència que nosaltres, els que anem per damunt de tot a la vida i trobem justa la mort i bellament clara fi de tot el que som, haguéssim d'aconseguir vosaltres, els ineluctables egoïstes que per a no morir *personalment*, seriau capaços de sacrificar l'humanitat sencera!

—Reconec el meu tort, però també reconec ara, que la més miserable de les vides és preferible a la més gloriosa de les morts.

—Tampoc.

—Qui t'entén a tu—contradiceix viva?

—Costa gaire d'entendre que morir i viure són adorablement, divinament inseparables, la més perfecta de les harmonies imaginables i tota la possibilitat humana? La mort, tendra i profunda, illumina la vida, que, en veritat, seria el no-res si fós eterna.

—Ja has lluit la teva eloqüència.

—Teva! Ja m'has mort. No he dit res del que deia. Comprenc clarament que els homes, en lloc de pensar, gargaritzen sovint la buidor dels conceptes.

BRAND.

La solidaritat dels obrers, si no voleu que sigui una paraula sense sentit hem de demostrar-la a l'hora de les contrarietats, molt més que a les hores que ens són favorables.

Company: no oblidis als que han perdut la llibertat que tu disfrutes.

L'obra d'ara i de tot hora

Ales petites ciutats, focus durant el segle passat, quan la burgesia lluitava per la seva hegemonia i volia establir la seva revolució, d'una acció vibrant, d'un bullir d'idees i de passions, l'entrada impetuosa del sindicalisme amb un nou valor positiu en el concurs humà, va esverar espiritualment els bandols burgesos que han interpretat a les idees com una entremaliadura i mal exemple per als de baix.

Avui nostres ciutats de segon i tercer ordre han emmudit perquè els burgesos han cregut millor per a ells rebaixar la lluita en un pla purament materialista confiant que allí eren més forts i podien defensar-se millor del adversari. Ja no vibren com a mitjans de segle, ja no eduquen com a finals de segle. Callen, callen com si volguessin passar desapercobudes, esparpades de que'l soroll despertés a l'enemic al qui endogallen amb tota crueltat quan es deix endogallar.

Però si la burgesia calla i, ximplement, creu que la seva salvació es el silenci, i abandona tota bandera espiritual i cultural per les seves conveniències, no té d'ésser aquest el mateix pensament del socialisme i del obrerisme. Nostres companys no han de pensar de la mateixa faiso que els burgesos; han d'estar convençuts que l'iniciativa perteneix amb ells, com a força nova, plena de joventut i d'ardidesa. Si la burgesia abandona la lluita espiritual facint-se ells banderers de l'esperit; si a la burgesia li espardeix la cultura siguin ara ells els seus únics apòstols. Remoguin les aigües d'aquest estany que la quietut i el silenci pudreix i fa metzinoses. Reviscolin en els pobles, en les ciutats provincianes, i portint-hi tots els neguits, tots els afanys de la capital.

Llencin altra volta entremig de les multituds aquestes criatures entremeliades que son les idees perquè trasbalsi tots els esperits, perquè porti l'enrenou a tots els recons, perquè neguitegi tots els estaments.

La burgesia té un desig de que la lluita social se col·loqui en un pla purament materialista; allí, ella es creu més forta; forta en força material, forta en argumentació. Allavors vol fer creure que tota la lluita obrera es una lluita moguda per l'enveja de baix plebeisme, i d'ignomínia i bruties.

Interpreta l'afany d'un florament obrer no com un anhel de dignificació i d'ennobliment, sino com un ansia de luerar baixament valent-se de la seva força; i està clar, la burgesia no fa altre que donar als altres el seu propi pensament.

Els capdills del moviment obrer han de posar les coses al seu lloc; han de fer veure, no sols als burgesos, sino als seus companys que molt sovint ho oblidem, que la lluita social no són les petites passions humanes sistematitzades en un cos de doctrina; no és el pensament del botiguer que s'ha encomanat a les multituds, sino que porta una idealitat més alta, que aspira a donar al món més nobles afanys, més espiritualitat que no ha sapigut donar la burgesia en la seva decadència, ni, potser, en el seu esplendor.

Furguin ben fonament nostres companys, la vida quieta de les ciutats avui silencioses, agitint-la en un constant moure's, no abandonin a la capital tota la lluita i tota la espiritualitat de la lluita, aportin ells també els seus fervors i les seves inquietuts a la gran obra. S'acosten dies bulliciosos, dies que l'ànima civil vibrarà com panell de campanar, que de tot arreu bufaran fortes ventades i les ventades agitaran tots els esperits: enforixin els seus esperits i singuin ells també vent: seguint tempestat, que sota el sol com en la nit clara es senti arreu el remor de les passions i de les idees com passen.

Pensin els nostres amics, pensin els obrers tots, que el socialisme, que l'obrerisme, no sols és més pa i més abric, i una casa millor, i les criatures més grasses—tot això ja es molt—sino que també es esperit i és cultura i grandesa humana. El socialisme no pugna perquè es treballi menys i perquè es prodeixi menys, sino perquè sens fatiga es produïxi millor, que s'ennobleixi el treball, que es l'única cosa positiva en el concurs social, i que aquest treball, que aquesta obra perfecta,

estigui a l'abast de tots els homes, no quedi monopolitzada per una minoria que després se'n esvaeix i es creu superior perquè s'ha apoderat de l'obra d'altri.

Nostres amics tenen de fer-se milieians d'aquesta milicia civil que la burgesia ha abandonat com un traste inútil; comprometedor, nostres amics tenen d'ésser els agitadors espirituals arreu on se trovin, i tenen de sembrar esperit o clavar-lo si es roca dura. I tenen que fer-ho ara, tot seguit, el temps apressa.

La Confederació Patronal Espanyola

En "El Sol" aparegué una informació basada en les declaracions del president de la C. P. E.

La C. P. E., diu el señor Criado no tan sols s'ha enfortit sino que ha exampat sos horitzons. Està composta de 47 federacions algunes de les quals costen 20 mil socis.

Les aspiracions que declara tenir el president de la C. P. E. i que vol atribuir també a aquesta C. P. son nobles, tan de bò que els fetes les haguessin confirmat.

Això tradueix del diari madrileny:

"La Confederació reconeix que el actual sistema de remuneració del treball està en pugna amb tot principi de justícia i en contra de les relacions fraternals que deuen existir entre els homes."

Què ha fet la Confederació patronal per transformar aquest sistema de remuneració?

Recordem encara els acords del II Congrés de la C. P. E. convocat el octubre de l'any 1919. En els debats entre els patrons es volgué demostrar llur bona voluntat envers els obrers, quan la poixansa de les societats obreres era formidable. S'acordà la participació dels treballadors en els beneficis entre altres millores. Com i a on s'han portat a cap aquells acords? Per si havia algún obrer que encara confiava en la generositat de la classe patronal — fen honra a les excepcions degudes — es desil·lusionà per a sempre. Els patrons en llur immensa majoria no s'adelantaren al règim de pensions per a la vellesa ni de protecció a la maternitat; retrassaren tant com pogueren la implantació de aquesta ajuda a l'obrer vell descalgut i a la dona que infanta.

Encare els inspectors del treball fan tal volta algún descobriment da a l'obrer vell desvalgut i a la miserable sufragi.

Recordem també el calvari que hem hagut de sufrir quan hem gestionat subvencions patronals per l'implantació d'alguna escola en encontrades industrials que no n'hi havia. Fins hem arribat a sentir de llavis d'un patró que l'instrucció dels obrers encara era un mal, perquè així es revoltien. Pot ésser que d'altres ho callessin tot pensant-ho igualment.

I ara vol explicar la Patronal al país que ha sigut una institució que ha treballat per millorar la situació de l'obrer?

No pretenem negar les ventajetes de l'associació. En general els homes associats, es tornen millors. I si hi ha algú que en la Patronal proclami algunes justes reformes, tal volta no el contradiguin, però que el segueixin ja es altra cosa.

Que li contesten els senyors associats al señor President quan diu que "persisteix encara el criteri de considerar el salari com a pagament d'un servei, com preu d'una mercaderia i que com a conseqüència la remuneració que els assalariats reben està a mercè de la llei econòmica de la oferta i de la demanda?" Ho deuen trobar natural. Sort que això son declaracions a la premsa però no sé si en les sessions deu repetir el paràgraf que "El Sol" posa a continuació com a pensament de la C. P. E.

Aqueix sistema i aquest criteri son "la negació del principi cordial en que deuen basar-se les relacions entre els dos factors de la producció. Precisa, dones, arrancar de l'esperit dels patrons i

L'Unió Socialista a l'Argentina

Fa ja unes quantes setmanes que es troba a la capital de la República Argentina el nostre estimat company, ànima de l'Unió Socialista de Catalunya, en Manel Serra i Moret.

Una malantia que l'enllità durant el viatge li impedí de rememorar-nos des de l'arribada les eròniques promeses. Com que, justament aprofitant l'absència del nostre amic, algú ha volgut atribuir-li judicis que mai no ha pronunciat, i que nosaltres no volem desmentir, demoravem donar compte de la felix arribada d'ell i de la seva gentil esposa a terres del Plata esperant poder honorar les nostres planes amb algún dels seus escrits.

Ara ens diu però, que l'agombolament de feines que li han caigut demunt li faràn retrasar encara unes setmanes el rememorar-nos l'original esperat.

De com els catalans d'Amèrica han acullit al nostre amic en donen una mostra els fragments que transcrivim de l'important revista "Ressorgiment" de Buenos Aires:

Manuel Serra i Moret

Es a Buenos Aires aquest infadigable propagandista dels ideals de llibertat i de dignificació humana.

En Serra i Moret és un home de obres aquest concepte inhumà i absurd.

"La C. P. E. propugna per l'establiment del jornal mínim que asseguri a l'obrer el mínim de necessitats que té la vida.

Després ve un gran programa "foment de la previsió en tots els ordres; l'establiment de la participació en la riquesa colectiva de tots els factors que en el seu desenrotllament intervenen, protecció legal dels treballadors, la creació d'escoles d'aprenentatge... la transformació de l'indústria, perfeccionant-la..."

Diu el señor Criado "que son les associacions patronals i obrers les cridades a realitzar aquesta obra". Les associacions obreres socialistes i afins no es negaran a l'implantació de millores; com s'hi han de negar! si per això lluiten.

coneixements extraordinaris, un esperit inquiet i una ànima selecta.

El nom d'En Serra ens és familiar als que redactem "Ressorgiment". Recordem els nostres temps d'adolescència, les primeres batalles periodístiques que lluiràrem a favor dels ideals alliberadors, quan En Serra i Moret, al costat d'aquell gran home que es digné Martí i Julià, proclamava l'exelsitud de la ideologia redemptora.

"Renaixement", "La Nació" i altres periòdics s'honoraren amb la col·laboració d'En Serra, els escrits del qual tenen un aplom, una serenitat i un cert to evangèlic que atreuen l'interès i captiven el llegidor.

Més tard l'havem seguit en les seves campanyes de regeneració social; en la seva obra exemplar des de l'alcaldia de Pineda—espill de bona administració; baluart inexpugnable de catalanitat—en la seva intervenció en la "Unió Socialista de Catalunya", el programa de la qual és sortit de la ploma d'En Serra i Moret, i per últim, en les pàgines del setmanari català "Justicia Social", on se'ns ha revelat un internacionalista de nota.

Revi el company Serra i Moret la cordial benvinguda dels que fem "Ressorgiment", les pàgines del qual posem a la seva disposició.

Però que tampoc es eregui ningú que es vendrà llur ideal per cap plat de lleties. Seguiràn organitzant els obrers fins que tot home que treballi estigui solidaritzat amb els altres. Seguirem ensenyant el socialisme com a meta on devem anar, com a règim just entre els homes, sense despreciar cap ocasió ni cap mitjà noble. Seguirem lluitant per totes les llibertats de l'home. Seguirem combatent l'explotació de l'home per l'home.

No creyem en la metamorfosi del capitalisme que suposen les declaracions d'"El Sol". Nostra resposta es una afirmació davant de la societat que pot creure encara les excuses del passat i les del futur dels homes que en lloc de buscar el bé de tothom cerquen tant sols acumular milions, i altres gastarlos en orgies.

ECOS I COMENTARIS

Camises blaves

Ara es parla del feixisme francès. I no es tracta simplement dels elements de l'"Action Française", els quals no van passar de fer els gegants una temporada amb els seus clarins i els seus esquellots. El feixisme francès encara que sigui fill de les idees de Daudet, de Millerand i de Mussolini es una força nova. La novetat es sempre un element d'èxit.

França o particularment l'economia francesa es troba en un carrer sense sortida. El deute l'ofega. I com que no poden pagar deutes els que no tenen diners, els pobres; son naturalment els rics els que han de fer-ho.

Els socialistes francesos proposaven l'impost sobre el capital. Als reaccionaris els ha semblat que això era una blasfèmia contra la divinitat de la seva caixa de cabals. L'impost sobre el capital no ha pogut neixir.

Però això en lloc d'obrir una sortida més aviat la tanca i França necessita una sortida.

Els reaccionaris somnien un canvi de situació que els deixi les mans lliures i els permeti d'arranjar les coses al seu gust. L'opinió pública els es contraria, però ells ja hi compten.

Es tracta dones de preparar un cop contra l'opinió. Un cop d'audacia.

La nova doctrina expeditiva i testicular té els seus devots a França, com els té Italia. El món degenera visiblement. Aquests devots a França porten la camisa blava.

Aquesta mena de gent sempre tria la camisa d'un color sofert. Son previsors.

Els feixistes francesos han trobat el seu Mussolini en la persona de M. Taittinger, ex lloctinent de Monsieur Millerand.

Què farà Taittinger? Ja ho veurem. Perquè ha sortit Taittinger, qui l'ha fet sortir?

Diu un confrare francès, respondent aquesta pregunta:

"La plutocràcia, l'alta banca, tota aquesta mena de gent que ramena l'or i no vol pagar els impostos, els grans industrials que han robat al país des de 1914, enriquint-se amb les provisions de guerra, reivindicant de l'Estat per-

judicis escandalosos, explotant al consumidor."

Taittinger pot ésser dones el "mot d'ordre" d'una ofensiva contra el poble.

Però la França és la França i sabrà reaccionar contra aquesta erupció purulenta com ha sabut reaccionar altres vegades.

I aquest Taittinger i les seves "camises blaves" també podria ésser que no arribessin ha tenir altre transcendència que la d'una novetat política, un article de París, un objecte de simple plaserteria per la gent dels "boulevards".

El feminisme i els feministes

El señor Valentí i Camps té una figura de savi. Als nostres lectors quan els han parlat vagament d'un home savi que no coneixen, probablement els haurà passat que sempre se l'imaginaven de la mateixa manera. Es la figura genèrica que es dibuixa en la nostra imaginació provocada per les paraules.

Us diuen: Un savi. I veieu un savi.

El nostre tipus genèric d'home savi es el señor Valentí i Camps. No hi podem fer més.

El seu cap és el cap pelat de sa-

vi, el seu front és l'ample front de savi, els seus ulls, posseïdors de la veritat, son ulls de savi, la seva barba, llarga, abundant i apostòlica és una indiscutible barba de savi. La figura es perfecta. No hi poden tocar res.

Un home així no més ha de fer que enfilarse dalt d'una tarima i ja té molt de guanyat. Poseu que darrera aquesta tarima, com a la de l'Ateneu, hi ha un doçer de vellut vermell i l'home encara agafa més relleu. I si tot això es per donar una conferència sobre feminisme l'èxit es segur i emocionant. I si diem que el señor Valentí i Camps ha donat en aquestes condicions cinc conferències sobre feminisme davant d'un públic ad-hoc, l'efecte es indescriptible.

I quin és el públic ad-hoc? Preguntarem.

A les conferències feministes i va tothom; joves, vells i criatures. Les úniques persones que no hi van son les dones.

Es cosa demostrada. Si voleu que una dona us agafi de cua d'ull parlu-li de feminisme.—V.

Barcelona monumental

El señor Nebot ha posat la primera estatua a la Plaça de Catalunya.

Més que una estatua es un grup escultòric. Hi ha molta gent a dalt del pedestal. I a baix.

A baix, al peu del monument hi han els curiosos que donen conferències al qui vulgui escoltar-los. Diuen tot el que saben en materia d'art.

—Aquest monument es grec.

—Es romàntic.

—Acadèmic, res més que acadèmic.

—Això es estil neoclàssic.

—No fem el pastera y confessem que és de guix.

—Aquest grup no és original. L'han tret d'una revista del Paralel. Aquesta senyora tan escultural vol ésser la Ideal Palitos.

La qüestió es passar l'estona.

Un home nou

Diguem-ho tot seguit, es el señor La Cierva i Peñafiel. Don Joan, Angel Tutelar de la provincia de Murcia i fabricant de préssecs en conserva.

El señor La Cierva deixarà el seu jaquè gris i els seus característics pantalons de quadros i quedarà com un home nou.

D'aquesta manera amb un vestit d'un altre color ningú es recordarà que hagi estat mai ministre de la Governació.

Historia jueva

Una familia jueva es troba reunida al volt del llit del pare que està a punt de morir.

El malalt fa un suprem esforç i pregunta:

—Jacob és aquí?

—Si, diu Jacob, aquí em teniu.

—Jetsé és aquí?

—Si, respon Jetsé, aquí em teniu.

—Judit és aquí?

—Si, estimat pare, soc a prop vostre, diu Judith.

Llavors el moribond, fet una furia i eridant tant com pot, diu:

—I ara, què hi feu aquí. Qui hi queda a la botiga?

.....

En el cinquè aniversari del monstrós assassinat—impunit encara—que s'endugué del costat nostre la vida exemplar d'en

Francesc Lairet

retem un pie tós tribut a la memoria de l'amic estimat, del company il·lustre, del polític asster i de l'apostol arborat d'idealisme.

L-I-T-E-R-A-T-U-R-A

Pro classe mèdica

Aquests dies, ha ocupat un lloc preeminent dintre les apacibles aigües de la nostra vida intel·lectual, el tema del patufisme i del post patufisme, com sembla que han ha designat definitivament l'activitat literària del senyor Josep M. Folch i Torres. Parlem-ne, també.

Possiblement, és veritat que l'obra del senyor Folch i Torres ha despertat en alguns homes de lletras un recetib d'animadversió pastat més aviat amb els materials d'una relativa evreja, que no pas nascut del punt d'ovir exclusivament literari. És probable que així signi, dons tal com va dir-nos en certa ocasió un celebrat autor-actor, "aquí es perdona tot, menys el que hom guanyi diners". Potser sí. No neguem que aquesta possibilitat probablement haurà influït en l'ambient desfavorable que l'obra del senyor Folch i Torres ha suscitada entre els nostres intel·lectuals. Però acceptat àdhuc aquesta possibilitat, no hem de negar que l'actuació literària de l'autor de "La Ventafoes" es mereixi un erit d'alerta per part de qui tingui prou autoritat per donar-lo.

El senyor Folch és actualment l'autor més llegit de Catalunya. El seu públic està compost per un nucli nombrosíssim de la nostra joventut, el qual ha de pesar forçosament en els dissenys de la terra, el dia de demà. Y ara, cal preguntar-se quins han de ésser els efectes que ha de produir aquesta literatura de mel-melada entre el mon considerable de patufistes i de post patufistes. El senyor Folch, potser sense ell pensar-s'ho, ha contret una enorme responsabilitat; és aquesta, la de la influència que la seva prosa ha de tenir, forçosament, en la formació moral dels que el llegeixen. Creu el senyor Folch i Torres que la moral que es destil·la per entre mig de les seves ratlles és la més apropiada per a preparar una joventut en la qual hom confia per una obra de redreçament i de gosadia, que sense cap mena de dubtes s'ha de presentar en dia no llunyà?

Es dirà, potser, que l'animador d'"En Patufet" és un home lliure per a fer el que li doni la gana, i per tant, que no ha de donar es-

plicacions a ningú sobre la seva actuació; es dirà, també, que des del moment en que compta amb un nombre tan important de llegidors, tots ells entusiastes de la seva obra, be cal que els segueixi accontentant amb els mateixos mitjans que a ells els plauen. És cert, que pot aduir-se tot això, però creiem que ni al mateix senyor Folch i Torres li faria gaire gràcia una defensa d'aquesta guisa. Ell és el primer de dir que deixarà d'escriure el dia que tan sols sospiti de que la seva obra esdevé funesta. Per tant, es posa en un pla de adoleça que cal agrair-li, dones altrament, se l'hauria pogut confondre — guardant les degudes distàncies, naturalment — amb una mena de "Caballero Audaz".

Es en aquet pla de noblesa i de sinceritat, dones, ou cal dir que la moral folchitoniana és, sencillament, funesta per a la formació espiritual de la nostra joventut. Sobretot en aquesta època, cal inculcar a la generació que puja, un esperit vibrant, combatiu, obert a totes les audàcies i a tots els sentiments dignament intolerants. Què en farem d'una joventut amb una moral d'hijas de Maria?

Creiem que tota l'obra del senyor Folch i Torres té per punt de partida un fons d'indiscutible bona fé. Però aquesta bona fé segueix uns camins equivocats i contraproduents. El sentit que té de la vida l'autor de "La Ventafoes" és una cosa decadent i lamentable. De tota la seva obra, en transpira un sentimentalisme carimelós, propens a tots els acataments i a tots el conformismes. Els lectors del senyor Folch, es deviudran, a la curta o a la llarga, inscriptors de "El Diario de Barcelona".

Es molt tart ja, per a que el senyor Folch i Torres canviï de ruta. Gairebé es pot dir que és impossible. Però, no obstant, creiem necessari de dir aquestes quatre veritats per a que les tingui en compte qui ho cregui convenient.

ANDREU RAURIE.

**Obrers: Sou pellís per
qué esteu de genolls.
Redreceu-vos.**

Un redactor nostre, emocionat per les conseqüències patològiques de les soldadures elèctriques fetes a l'aire lliure i en llocs assequibles als infants, després de donar un just crit d'alerta, i d'alligonar els qui deuen evitar que aitals treballs es fassin sense ésser coberts per tendes, acaba censurant als metges per llur negligència en no denunciar al fet i llença l'hipotesi següent: "Han callat per companyerisme amb els oftalmòlegs que treuen faves d'olla?"

En primer lloc som molts els metges que ens donem compte de moltíssimes condicions antihigieniques del treball, que lluitem pel millorament de les mateixes, amb una paraula que procurem complir nostres deures socials i no hem advertit que la gent o els nens se acostessin a contemplar la viva lluna de l'arc voltaic de la soldadura.

I en segon terme en nostra classe com en les demés hi ha companya a qui la miseria o l'endarreriment moral li farà vendre la consciència, però duptem que la degeneració arribés a l'extrem de consentir conscientment que es puguin lesionar els ulls dels infants i callessin per interès. Per altra part els oftalmòlegs no necessiten d'aquestes faves.

Per damunt del mercantilisme la classe mèdica per medi de ses revistes de la premsa, de l'Acadèmia d'Higiene—que no sabem si també ha advertit el perill de les soldadures elèctriques descobertes públicament — alligona constantment a la societat, contribueix a que els Hospitals i altres serveis sanitaris i l'assistència mèdica als indigents millorin; investiga exposant llur vida les causes de la malaltia i de la mort amb una paraula: en mig d'alguns atreviments terapèutics, d'algunes extralimitacions econòmiques i dels errors propis de tota ciència no perfecta, és una classe que no està per sota dels engineers, advocats, comerciants, clero ni de la classe obrera en quan a acció civil.

Som els primers que voldríem que el metge a l'entrar en una llar pensés sempre en portar el consol, la pau i la cultura a la família que visita i que es sentís apòstol per consagrar totes ses energies i tots sos guanys per la redempció de la

societat; mes es un grau de perfecció que no s'obté desseguida.

C. R.

Nota de la Direcció.—Es segurament oportú l'elogi que el company C. R. fa dels qui practiquen la medicina com un apostolat — son llegió dins els nostres metges. Mal podia haver en el solt que comenta cap intenció de ferir el cos mèdic en general quan tothom sap que, precisament, la majoria dels obrers intel·lectuals que militen en la Unió Socialista son metges— i dels qui honoren l'estament.

Les censures fetes en termes tan amples no tenen, naturalment, l'objecte de ferir a ningú, sino el de desvetllar l'atenció pública sobre un determinat abus.

Per ajudar la família del company "Roc Guinart,"

J. S., 5 pesetes; M. E., 2; A. O., 2; Miquel, 2; F. V., 1; R. L., 2. Total, 14 pesetes.

Balanc de la política nacional dels soviets

Considerem interessant de reproduir el següent article de "La Correspondance Internationale", periòdic comunista de Viena. Fem la traducció gairebé literalment per tal que sigui tot l'exacte possible. Encara que sovint els companys comunistes espanyols ens dediquin qualque fuetada, no per això les nostres planes deixen d'ésser, com sempre, un camp obert al pensament proletari internacional. La tolerància i la mútua comprensió haurien d'ésser les normes bàsiques de la vida de relació entre els grups eventualment separats de la família obrera.

El balanc de la política nacional dels soviets durant els darrers vuit anys, ha depassat les esperances més ardides.

Quina fou la tasca del govern soviètic en qüestions nacionals? Aquesta tasca fou formulada en el programa adoptat per el 8.è Congrés del Partit Comunista Rus, així: "A fi de vèncer la malifiança dels treballadors del països opri-

mits envers el proletariat del país opressor, cal suprimir tots els privilegis dels grups nacionals, siguin els que siguin; cal establir l'igualtat de drets de totes les nacions; cal reconèixer a les colònies i als països privats de part del seus drets, el dret de disposar lliurement de si mateixos i, per tant, el dret de separar-se completament del país del qual formen part."

El govern soviètic ha acomplert aquesta tasca, en els vuit anys que té d'existència?

Aquesta tasca era doble: calia aplicar la política esmentada en el programa referent als pobles que formen part de l'Unió de Repúbliques Soviètiques i, d'altra banda, calia aplicar aquesta política als pobles que romanen fora dels límits de l'Estat soviètic.

Quina situació tenim a la nostra Unió? Hi ha pau, o hi ha guerra, entre les diferents nacionalitats? Mirem primer el país clàssic de les discòrdies nacionals, la Transcaucàssia soviètica, dins les fronteres de la qual s'han constituït les repúbliques d'Azerbeidjan, d'Armènia i de Geòrgia. Ha passat l'època en què adserbeidjans i armenis passaven el temps en sagnants lluites fratricides, sota el complagut esguard dels funcionaris tsaristes. Tots els qui han visitat recentment l'Armènia i l'Adzerbeidjan han reconegut que aquests països, com també Geòrgia, col·laboren íntimament al sí de la República Federativa Socialista de Transcaucàssia.

Els pobles que formaven part de la Rússia tsarista, han realment rebut el dret de disposar de si mateixos? Els fets responen. Tenim diferents Repúbliques independents que formen part de l'Unió Soviètica: la República soviètica d'Ucraina, la R. S. F. R., la B. S. S. R. (Repúbl. soviètic. social. de la Rússia Blanca), la Z. S. F. S. R. (Rep. feder. soviètic. soc. de Transcaucàssia), la U. S. S. R. (Rep. sov. soc. dels Usbecs) i la Turc. S. S. R. (Rep. Sov. Soc. dels Turcmans). Totes aquestes repúbliques han estat creades per la lliure voluntat dels pobles qui les habiten. Tenim, a més, altres repúbliques i territoris autònoms, creats sobre el principi nacional.

Aquests pobles, que han rebut el dret de disposar de sí mateixos, els pobles de les repúbliques soviètiques, no han pas trencat els lligams que els unien, ans els han con-

solidat encara per la formació de l'U. R. S., dins la qual les repúbliques independents figuren per llur pròpia voluntat.

Això significa que aquests pobles han adquirit la convicció que el poder soviètic és el defensor dels pobles oprimits, i han decidit de lluitar junts en el front econòmic contra llurs comuns enemics.

Ha estat realitzada la completa igualtat de drets dels pobles, a l'Unió de Repúbliques soviètiques? Sí, aquesta igualtat ha estat realitzada. El regim de l'U. R. S. S. n'és garantida. Primerament, conformement a la constitució de l'U. R. S. S., qualsevol república de les que formen l'Unió té el dret de retirar-se'n; segonament, totes les formacions nacionals, totes les repúbliques i regions autònoms, participen en la solució de totes les qüestions d'interès general de l'U. R. S. S., amb els mateixos drets. Aquesta participació és assegurada pel Consell de les Nacionalitats, que és l'expressió suprema del principi de l'igualtat de drets de tots els pobles de l'Unió. Són els petits pobles que tenen la majoria de vots a aquest Consell, són ells que poden pendre decisions, que devenen obligatòries, per a les qüestions d'interès general.

Aquesta igualtat de drets és igualment respectada per la constitució dels òrgans de govern de les diferents formacions nacionals. Cada república o regió autònoma té els seus propis òrgans de govern, els seus Comitès Executius Centrals, els seus organismes executius i fa tota l'administració en la llengua indígena.

En quin altre país del món s'ha arribat a semblants resultats, en política nacional?

Però, encara hi ha un altre aspecte de la qüestió: és el respecte als drets de les minories nacionals. En aquest sentit, s'ha fet un treball no menys important.

(Acabarà)

Fins la setmana pròxima no podrem publicar l'anunciat article del company

Manuel Escorza

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL

H. G. WELLS

Esquema de l'Història Universal

Del Capítol XIII (continuació)

Al costat dels pobles de llengua aria s'hi troben els pobles hebreu i alarb, les llengües dels quals, encara que tinguin algun parentiu amb les aries degut a guerres i comerç, no obtant les paraules, arrels i maneres de dir revel·len un origen diferent. Aquesta altre família a la que pertanyen a més del hebreu i alarb l'abissini, i els antics assiri i fenici s'anomena semítica. Es de creure que en el període neolític, abans de la època històrica aquests pobles visqueren durant milers d'anys separats dels que parlaven les llengües aries.

Altres grups lingüístics, no prou destacat de les llengües semítiques, es el format per les llengües camítiques: l'antic egipci i copte les bethers o dels habitants de les montanyes del N. d'Àfrica i el grup de llengües etiòpiques del Àfrica Oriental.

En la primera edició l'autor fa remarcar que mentres les llengües semítiques s'extingueren al E. del mar Roig, les camítiques ho feren per les costes mediterrànies del O. Fins i a l'època del pleistocène el mar cubria l'istme de Suez i barrava el pas als pobles.

Fixem-nos en que la nomenclatura fins avui no s'ha després de la influència bíblica. Llengües semítiques o dels descendents de Sem; llengües camítiques o de la prole de Cam. Es clar, com que Cam, segons la Bíblia, es burlà de son pare Noé mentres estava embriagat, li tocà viure en les terres menys agradables i llurs fills no tingueren la bellesa de la prole del seus germans Sem i Jafet.

Les llengües camítiques penetren també al O. d'Europa.

Devem observar que l'area de les llengües no correspon a la distribució exacta de les races. De la mateixa manera que avui un negre pot parlar anglès sense ésser anglo-saxó. El que significa una paraula parla es la convivència i per tant la possibilitat de creuaments quan l'empren diferents pobles i l'unificació possible de les races.

Aris, semites i camites es fan pertanyer a la raça caucàsica, blanca. Aquestes llengües tenen un nexa que es el *genre gramatical*.

Al NE. de les arees semita i aria degué existir un grup, no prou establit, representat pel lapó (Nort de Suecia i Noruega) el finés, son veí de Finlàndia, el samoyed de Siberia, el turc, el magiar (Hongria) el mongol i el manxú, o llengües turanias o ural-altaïques.

Un cinquè grup lingüístic es format per les llengües xineses, tribetà, siamès i Birmà: son llengües monosilabiques, en les quals les paraules no varien i llur diferent significat s'obté pronunciant-les amb entonació diferent. Ademés el nombre de paraules es curt i un mateix monosilab ha de servir per molts significats. El fet de no haver-hi concordàncies ni flexió fa que no hi hagi en rigor gramàtica xinesa, i així es impossible una traducció fidel a les llengües europees modernes. Per exemple: "negocios, investigacions, imperatiu, vell", aquestes quatre paraules en aquest ordre en xinès volen dir: "Per qué marxar per antics camins?" Com veiem el xinès dona sols el nucli del pensament; les

nostres parles arriben al significat per la *metàfora*; pel sentit figurat, dones, marxar per antics camins, no vol pas dir literalment caminar per viarans vells, sino que hom en els negocis pot marxar per antics camins, en les investigacions igualmanera. La marxa del pensament es dones diferent i es causa de que la filosofia dels xinesos sigui en gran part cosa tancada pels euro-peus; al contrari que els orientals no ens entenguin prou a nosaltres.

Hi ha encara altres grups de llengües a Àmerica i Àfrica, a la Índia i la Polinesia.

Estem en el dret de concloure que l'època en que l'home començava a formar comunitats i a intercanviar les idees, els sers humans devien estar repartits de manera que comunicaven molt poc els uns amb els altres i així es diferenciaren les parles. Abans del desenvolupament de l'agricultura hi havia poca població. Després creixé de tal manera que la gent sortiren de llurs terres i es començaren molt més. Es probable que aquest nucli de cultiu i expansió primitiu fos mediterrani. Devem recordar que abans de l'agricultura les èpoques glacial i els climes

poc favorables al cultiu recluïen a l'home, que després una gran formació de boscos i grans plujes dificultà també les comunicacions. Pensem que en l'època del desgell la terra de Rússia des del Bàltic al Caspi estava coberta d'aigües i xarques infranquejables; que el mar Caspi i el d'Aral, així com part del desert del Turquestà son residuus d'un ample mar que per la vall del Volga comunicava amb el mar Negre; que en la regió de l'Indus s'hi internava igual l'oceà; el golf Pèrsic arribava fins al desert de Siria, etc.; totes aquestes accidents geogràfics amb l'isolament de grans regions mantingueren el desenrotllament de llengües.

Totes les llengües avui no son probablement totes les parles que hagin existit. Alguns pobles hauràn desaparegut invadits per altres.

Hi ha encara algunes parles isolades en el món que no es poden filiar; per exemple el vase.

La vida de l'home caçador i nòmada era molt perillosa. Seguiu darrera dels animals de la mateixa manera que les besties corrien darrera dels pasturatges segons les estacions. Sa vida es gastava per

complet caçant; passava per llargues temporades de fam i per altres d'abundancia i empatx. Era un vertader animal de presa.

Per allà vint mil anys enrera començà a preocupar-se per fomentar l'alimentació i conservar-la. Reuní en remats les besties que caçava i es fixà en els llocs en que trobava llavors, arrels i fruits que servien de complement a la seva alimentació.

L'home que era en els primers temps un animal rar es multiplicà i vuit mil anys enrera havia esdevingut en varies regions un animal extremadament nombros. Cap simi ho havia arribat a ésser tant abans d'ell.

En lloc de caçar senzillament, treballava regular i periòdicament per assegurar-se el menjar. La feina així començà i els apats que eren felices toballes o aventures es fixaren a hores determinades. L'home acabà d'ésser un animal que vivia a l'atzar per esdevenir un animal econòmic.

Ell es l'únic mamífer que ha esdevingut un animal econòmic.

Llegiu les Edicions de "Justicia Social"

"COMPANY..."

per Màxim Gorki

PREU: 10 cèntims

"Aquest diantre de subatots..."

per H.-G. Wells

PREU: 30 cèntims

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anyal: 4 ptes.

Redacció i Administració:

Aurora, 11 bis. - Círcul

S'ha posat a la venda

l'interessant fullet d'en

Gabriel Aiomar

titolat

La pena de muerte

traduït al castellà. Conté 24 pàgines amb coberta artísticament impresa a dues tintes i retrat del seu autor. — Es ven a 20 cèntims cada exemplar. S'ha fet un curt tiratge d'una edició de luxe a 40 cèntims. Les comandes s'han de fer a:

Editorial VERTICE, Viladomat 108, Barcelona.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR

PORTAVEU DE LA «UNIO DE RASAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1.
BARCELONA

En Modest Palahi

demés de cuidar de la veu da i suscripció de JUSTICIA SOCIAL, admet suscripcions i anuncis a «Bella Terra», «La Novel·la Estrangera», «Lluita», «L'Esport Català», «La Terra», «Acció Cooperatista» i «Guia Catalana de Ferrocarrils».

Travessia del Carme, 8, 1.
GIRONA

Treballador!

Signes digne de la teva condició humana

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Les lletres i les dèries

El valor social i el valor genial

Els escriptors catalans que en aquesta època de restauració aconsegueixen donar a la seva obra, apart del seu valor intrínsec, un valor social, són els escriptors més necessaris.

Creiem que la literatura d'un poble pot passar-se—si no té aquesta sort—sense obres mestres, però no pot prescindir mai, si vol conservar-se, d'aquests escriptors que trascendeixen a la societat. D'aquesta manera la societat viu de l'idioma i l'idioma viu de la societat.

A casa nostra certs crítics i els poetes de la torre de vori en tant que un escriptor ha arribat a ésser profusament llegit han pronunciat el mot: claudicació.

Fa riure. En Rusinyol ja hi feia broma amb aquest joc. Hi ha gent que per defensar el seu canon estètic tolerarien que es perdés el país i l'idioma.

En realitat tracten d'oposar l'un a l'altre dos elements que no tenen res d'oposats. El valor social de l'obra d'art no creiem que hagi d'ésser necessàriament incompatible amb el seu valor genial.

Altrament el cultiu de la sublimitat i de la genialitat es una mica perillós, perquè quan menys us ho penseu podeu adonar-vos que la genialitat no ha estat res més que una molt meritoria aspiració.

Ara la literatura catalana sembla que no té tantes pretensions com abans, i ningú dirà que sigui ni menys important ni menys profunda. En canvi ara fa més camí que mai. S'exten més que mai.

Un dels homes que ha vist més clar aquesta missió ineludible de la literatura ha estat l'escriptor Carles Soldevila. Tant a la premsa com en el teatre realitza una feina que la gent li ha d'agrair perquè té un gran valor social.

Cal que ho diguem en aquest moment que acaba d'obtenir un èxit molt remarcable a l'escenari del teatre Romea.

I be, després d'això, perquè el públic lleige i escolta i aplaudeix a Carles Soldevila, qui s'atrevirà a dir que ha claudicat?

Pot-ser algún poeta d'aquells que passaria per salvar-se ell, encara que s'hagués de perdre tot el país.

V.

Llibres rebuts

La nostra gent: Santiago Rusiñol, per Carles Capdevila. ("Quaderns blaus". Volum I. — Barcelona.)

Bella pensada la de l'editor d'aquests "Quaderns blaus" de donar al públic una col·lecció de biografies de la nostra gent més popular. Profusament il·lustrats de fotografies, cada volum conté un home diferent. El primer volum, dedicat a Santiago Rusiñol, és degut a la pluma autoritzada d'En Carles Capdevila, excel·lent traductor, bon publicista i prosista de pur estil.

La biografia d'En Santiago Rusiñol és perfecta. Adaptant-se a l'estil humorístic del propi Rusiñol En Carles Capdevila segueix pas a pas les anècdotes més característiques i divertides del gran escriptor i pintor, ens traça amb gran precisió la seva personalitat i psicologia i estudia—no amb esperit crític, que només és possible el dia que s'avalori la seva obra—sinó com un esboç magnífic—En Rusiñol escriptor; En Rusiñol pintor.

La sonatina de la vida, novel·leta per Joan Pinós. ("La Novel·la Catalana". N.º 1.—Barcelona.)

Aquest nova publicació, "La Novel·la Catalana", luxosament i artísticament presentada, quaderns setmanals d'escriptors joves (joves d'anys i joves d'esperit), col·lecció de novel·letes inèdites, s'ha llençat al públic donant a conèixer un prosista nou, el nom del qual val retenir: Joan Pinós.

Joan Pinós, en La sonatina de la vida, s'ens presenta com un excel·lent futur novel·lista. Ara ja, és un prosista ben estimable. La seva primera obra és segura, no vacilla gens en cap moment.

Joan Pinós narra clarament amb tot l'entusiasme de la joventut el que veu i el que sent. Bon descriptiu i bon líric, té la magnífica vir-

tut — ben rara a casa nostra — d'ésser profundament jove. Tan jove és que àdhuc és ingènu. Això podria semblar un defecte, però creiem que no ho és perquè estem segurs que l'experiència li farà abandonar la ingenuïtat retinent tot l'entusiasme juvenil. No és cap defecte, en canvi, el seu romanticisme. Ben segur, l'entusiasme és sempre un romanticisme. Ara, això sí, per ésser romàntic en ple segle XX, és essencial que se sapiga ésser al mateix temps modern; i En Joan Pinós, serenament, sap harmonitzar amb gran elegància la modernitat: el romanticisme.

Un altra de les seves qualitats és l'emotivitat. Tota La sonatina de la vida té una bella emoció que gestiona al lector. Això és més que cap altre cosa, el que revela el seu temperament de novel·lista. Perquè l'argument interessant i la trama ben resolta — coses que també es troben en l'obra d'En Pinós — sense l'emotivitat no són res capdal.

Té, però, La sonatina de la vida, un altre defecte a més de la ingenuïtat. És un arcaisme d'estil. Creiem també que és un defecte que l'experiència salvarà fàcilment.

Mossén Francesc, conte per Joan Pinós. ("La Novel·la Catalana". N.º 3.—Barcelona.)

Al cap d'un parell de setmanes d'haver sortit La sonatina de la vida, En Joan Pinós dona aquesta nova obra. Ella ens aferma en la impressió treta de la primera novel·leta.

Mossén Francesc ens demostra que no ens hem equivocat en dir que Joan Pinós és un prosista estimable i un excel·lent novel·lista en embrió. Però, ara, per això mateix, tenim dret a ésser més exigents. Joan Pinós és massa ingènu, molt massa ingènu. Cal ésser sincer, però no arribar a la inge-

nuïtat. Aquest és un defecte molt gros, que cal esmenar. Mossén Francesc — conte que ja s'ha expurgat fora de l'arcaisme — seria una obra humaníssima si no fos tan ingènu. És una bona llàstima.

Al darrera hi ha un altre conte, "Una guerra civil", que té totes les qualitats de que està dotat En Pinós, però que creiem una equivocació. Està mancat de gràcia.

En Joan Pinós necessita un xic de gimnàsia literària. Quan l'hagi feta, serà l'escriptor excel·lent que mostren aquestes dues petites obres.

R. T.

Notes marginals

Nosaltres, decididament contraris a totes les festes de jocs florals que creen poetes de vigèssim ordre, trobem una institució respectable: els vells Jocs Florals de Barcelona. Aquests, aquests i cap més, s'haurien de conservar sempre. Son com un homenatge anyal a la nostra literatura.

Aquest any els Jocs Florals de Barcelona no es celebraren. Fou la única vegada que no s'han celebrat. Fou una equivocació lamentable i censurable. Si per circumstàncies alienes no s'haguessin pogut celebrar, s'hauria publicat el veredict i el volum i així ja no s'hauria interromput la festa.

Sembla però que adonant-se'n de l'equivocació del passat, en endavant la celebraran. Ha estat ja nomenat el Jurat. Veu's-lo aci:

Mantenedors: Apel·les Mestres, Llorenç Riber, Pere Corominas, Joan Llongueras, Alexandre Font, Manuel Vilà i Tomàs Roig y Llop.

Suplents: Francesc Matheu, Guillem A. Tell, Artur Masriera i Joan Alcover.

— El nostre estimat company, Alfons Maseras, que com se sap és a París, ha lliurat una comèdia en un acte al Teatre Intim.

— La "Biblioteca Nova" ha publicat una novel·la d'Ambrosi Carrion titulada "Una joventut".

— Està assolint un bon èxit de públic la comèdia dramàtica en cinc actes d'Alfons Roure (Daviñyal) "La ciutadella", estrenada el dia de la inauguració de temporada del Teatre Victòria per la companyia dirigida pel senyor Enric Giménez.

— Hem d'esmentar l'embestida de "La Publicitat", contra la literatura (?) perniciososa d'En Josep Maria Folch i Torres. Felicitem "La Publicitat". Trobem, però, que ho ha fet fluix. En Folch i Torres es mereix totes les censures.

— Surtirà aviat el segon volum de les obres de Bernard Shaw, traduïdes al català per Carles Capdevila. Aquest segon volum continuarà "Santa Joana", amb l'extens i interessant próleg, aquesta obra que està admirant el món sencer. La traducció serà tan pulcra i precisa com la del primer volum, "El diable del diable".

— Ha mort l'escriptor francès monsieur Elemir Bourges. Deixa les següents obres: "Sous la hache", "Le crepuscule des dieux", "Les oiseaux s'envolent et les fleurs tombent", "La nef", la novel·la curta "L'enfant qui revient" i la novel·la de joventut "L'aventure de Joël Servais". Era col·laborador del "Gaulois" i crític teatral de "Parlement", membre de l'Acadèmia Goncourt i l'any 1922 havia obtingut el premi Lasserre.

— El nostre estimat amic Salvador Dalí exposa a les Galeries Dalmau una interessantíssima col·lecció de quadres i dibuixos, que és molt elogiada.

EDICIONS DIANA

BARCELONA
PETITXOL, 5

VOLUMS PUBLICATS

Josep Pla.—COSES VISTES.... 4 ptes.

Manuel Brunet.—EL MARA-

VELLÓS DESEMBARC DELS

GRECS A EMPÚRIES..... 3 ptes.

I Santamària.—MA VIDA

EDICIONS DIANA..... 4 ptes.

A PUNT DE SOR...

Josep Pla.—RUSSIA: UNA

ENQUESTA PERIODÍSTICA. 3 ptes.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Viladomat, 108 (Impremta). -BARCELONA

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes.
Un any, 8 ptes.

Estranger:

Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

Preguem als nostres subscriptors per trimestres se serveixin renovar llurs subscripcions.

Imp. Isidre Duch. -Viladomat, 108

PER MILLORAR LA VOSTRA CULTURA TECNICA, ESTUDEU PER CORRESPONDENCIA A

POLYTECHNICUM POSTAL

ON PODREU CURSAR DE CASA ESTANT, SENSE HAVER DE DEIXAR EL TREBALL, RAPIDAMENT I SENSE GAIRES DESPESES, ALS ESTUDIS PER A

Electricista
Conductor de centrals elèctriques
Tècnic electricista
Gramàtica catalana
Correspondència mercantil

Si us interessa algun ensenyament, escriviu avui mateix demanant prospectes i condicions a

Polytechnicum Postal

Apartat de Correus 1025 -- BARCELONA

(Referiu-vos a aquest anunci quan escriviu al «Polytechnicum»)

(contina)